

מערך שיעור

משחק היגדים - מחאת הדיור

"מדינת רווחה", "קפיטליזם", "מחאה של אנשי שמאל", "מחאה של כולנו"...
מושגים רבים וגישות שונות נשמעים בדיונים על המחאה.
לפניכם משחק היגדים להעמקת הדיון לקיום דיון מושכל.

היגדים:

"אני מסכים שיש בעיה, אך הפתרון לא יבוא על ידי הנהגת מדינת רווחה אלא על ידי הגברת התחרות."
"הייתי פנוי להצטרף למחאה ביולי, באוגוסט אני בחו"ל..."
"ההורים שלי לא היו חלק, אז גם אני לא."
"כשפינו את גוש קטיף הם לא הצטרפו למחאות, אז עכשיו גם אני לא מצטרף."
"אני לא מצטרף למחאה של שמאלנים שהם בטח נגד ההתנחלויות וארץ ישראל השלמה. אם היו נותנים לבנות ביהודה ושומרון לא הייתה בעיה של דירות."
"המחאה שלהם לא מוצדקת, מי שלא יכול לחיות ברמה גבוהה שיתפק במועט."
"כל מפגין באוהל המחאה מחזיק איפון ולובש מותגים, אז באמת..."
"החיים נעשו בלתי אפשריים, הכל נורא יקר. ולקנות דירה... זו משימה בלתי אפשרית אם ההורים שלך לא מלייאנים..."
"משפחה דתית מוציאה על חינוך יותר ממשכורת שלמה, כיצד ניתן להסתדר (שלא לדבר על חיסכון) במצב הזה?"
"המחאה הזאת מתלהמת ומגמתית נגד הדתיים והחרדים – איני יכול לקחת בה חלק."

מטרות:

- לשתף את התלמידים בשיקולים בעד ונגד הצטרפות למחאת הדיור.
- היכרות עם מושגים: מדינת רווחה, יוקר הדיור והמחיה, תחרותיות, מחאה וכללי משחק דמוקרטיים, יחס התורה למדינת רווחה, צדקה, ערבות הדדית.

מהלך הפעילות:

ספרו לתלמידים על המחאה (היעזרו בשאלות שהכנו בידיעון ובכרטיסי המושגים), פזרו על רצפת הכיתה את ההיגדים, והנחו את התלמידים לכתוב את שמם על היגד שהם מסכימים אתו או מתנגדים אליו.

לאחר מכן התכנסו במליאת הכיתה, אספו דיווחים מהתלמידים, כתבו על הלוח את ההיגד שקיבל את מרב ההסכמות ואת ההיגד שקיבל את מרבית ההתנגדויות. קיימו דיון וסכמו את הנושא.

מערך שיעור

דגשים לדיון:

- הוזלה של יוקר המחיה תצטרך לגרוע מתקציבים אחרים (ביטחון, חינוך ועוד) או שיוגבר המיסוי. מהיכן מוצדק לגבות את הכסף ומדוע?
- כדאי לדעת שהעלאת המיסוי עלולה לגרום להפחתה בכדאיות של השקעות וביזמות של מדינת ישראל (אם לוקחים מהעשירים ומהחברות), או להטיל תוספת מעמסה על הציבור אם לוקחים את הכסף הנחוץ מהתקציב המיועד לעניים (למשל על ידי הורדת מספר הזכאים לקצבאות נכות על ידי תקנון מחמיר) או מהמעמד הבינוני. אם לא מגדילים מיסים ולא לוקחים מתקציבים אחרים, הגדלת תקציבי הרווחה עלולה לפרוץ את התקציב וליצור גרעון ובכך להביא לאינפלציה.
- מהם הפתרונות האפשריים להורדת יוקר המחיה?
- מהי להערכתכם הפעולה שהשפיעה ביותר על ראש הממשלה להקים את ועדת טרכטנברג?

בחרו מבין האפשרויות:

הקמת האוהלים בכל ערי המדינה | הפגנת ה-300,000 | התגייסות התקשורת למאבק | קיום שיח ציבורי בדבר יוקר המחיה | ארגון המחאה על ידי מעמד הביניים החזק יחסית | גיוס אמנים ואנשי ציבור למאבק | אחר...

- מחאת הדיור עיכבה או ביטלה את התכנית להעלות את המיסוי על הדלק, עוררה גופים נוספים למחות וכנראה שתשפיע לטווח הארוך בהוזלת מחירי הדיור.

סיכום:

מחאת הדיור העידה כי התארגנות המונית היא אפשרית, וכי היא משיגה תוצאות בטווח המידי ובטווח הארוך המחאה החלה כקבוצת מחאה בפייסבוק, שהובילה להקמת מאהל בשדרות רוטשילד בתל אביב. בהמשך קמו מאהלים בערים נוספות ובהן ירושלים, באר שבע, חיפה, חולון, אשדוד, ועוד. הקמת המאהלים עוררה שיח ציבורי על יוקר הדיור והמחיה בישראל, וכן העלתה שאלות מהותיות על החברה בישראל, על הגדרת המעמדות, על שייכות מגזרית ועל ערכות הדת. במקביל למחאה מתקיימים מאבקים מקבילים כגון מאבק הרופאים, מאבק משפחות האוטיסטים, מאבק הרפתנים, מאבק הפסיכולוגים, ועוד. בעקבות המחאה הודיעה הממשלה על שורת צעדים שיינקטו לפתרון מצוקת הדיור, שחלקם כבר היו בהליכי תכנון ואשרור, וחלקם צעדים חדשים שהוצגו כמענה לדרישות המוחים. בנוסף הוקמה ועדת טרכטנברג בראשות פרופ' מנואל טרכטנברג, במטרה לבחון ולהציע פתרונות למצוקה של יוקר המחיה במדינת ישראל.